

ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ

Βιοχημεία: είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη μελέτη των οργανικών ενώσεων που συναντώνται στον οργανισμό, καθώς και με τον μεταβολισμό τους.

ΧΗΜΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΟΡΙΩΝ

108 στοιχεία υπάρχουν ελεύθερα στη φύση

20 στοιχεία περίπου αποτελούν συστατικά των κυττάρων

Στοιχείο	O	C	H	N	Ca	P	K	S	Na	Mg
περιεκτικότητα %	65	18	10	3	1,5	1	0,35	0,25	0,15	0,05

Βιομόρια: χημικές ουσίες που αποτελούν τα βασικά δομικά και λειτουργικά συστατικά των ζωντανών οργανισμών

Ο σχηματισμός και η σταθερότητα των βιομορίων οφείλονται σε διάφορους **χημικούς δεσμούς:**

1. **ομοιοπολικοί**
2. **ετεροπολικοί**
3. **Δεσμοί Υδρογόνου**
4. **Δυνάμεις Van der Waals**
5. **Υδρόφοβες αλληλεπιδράσεις**

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΒΙΟΜΟΡΙΩΝ

οργανίδια

υπερμοριακά συμπλέγματα

(βάρους σωματιδίων $10^8 - 10^9$)

μακρομόρια

(Μ.Β. $10^3 - 10^9$)

δομικά συστατικά

(Μ.Β. 100 - 350)

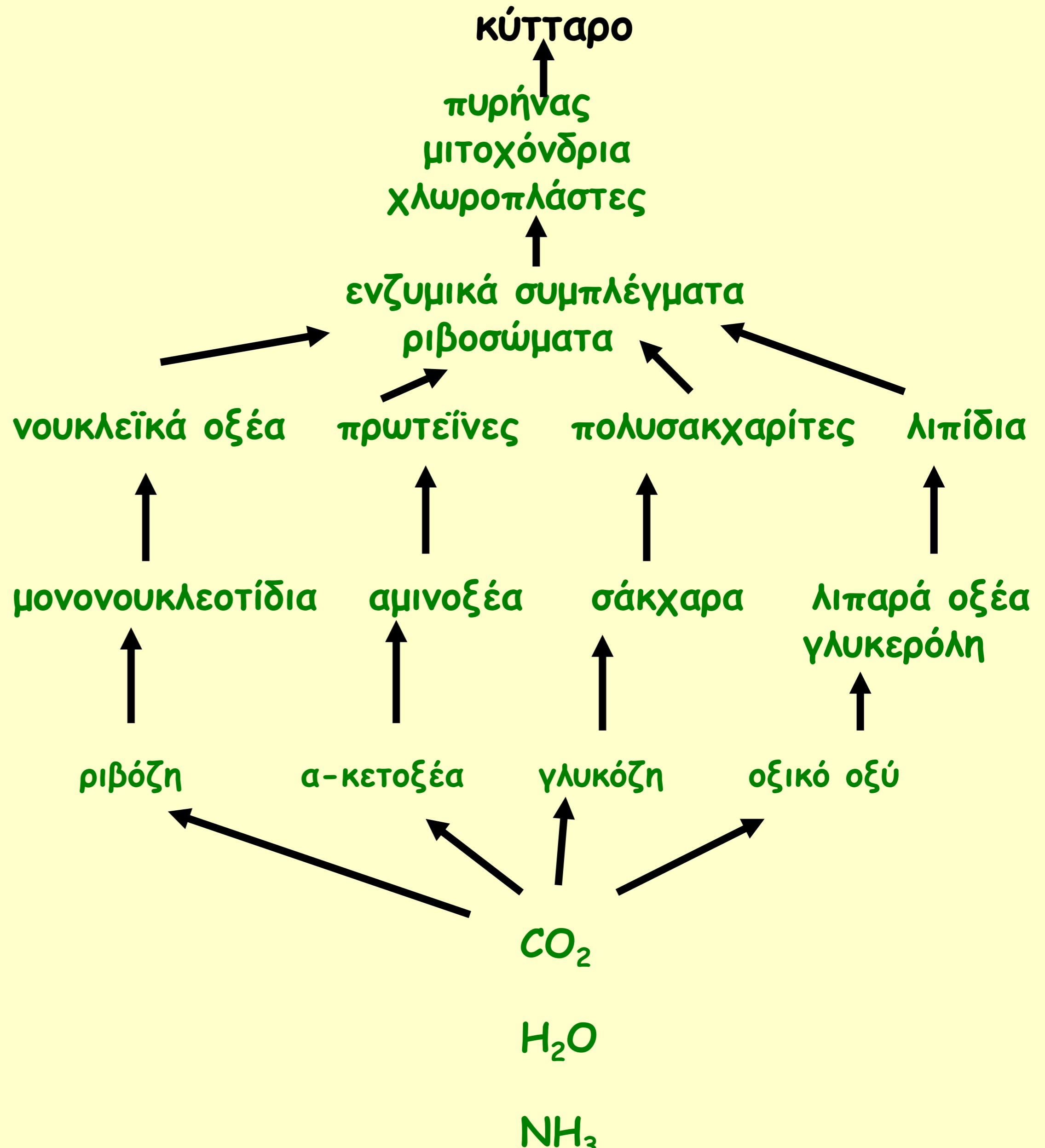
ενδιάμεσα

(Μ.Β. 50 - 250)

πρόδρομοι

από το περιβάλλον

(Μ.Β. 18 - 44)

Πρωτεΐνες: τα πλέον διαδεδομένα μόρια του κυττάρου, αποτελούνται από αμινοξέα

Υδατάνθρακες ή σάκχαρα: αποτελούν τη βασική πηγή ενέργειας, αποτελούνται από C, H, O, N

Νουκλεϊκά οξέα: γίνεται η αποθήκευση και η έκφραση των γενετικών πληροφοριών του οργανισμού.

Δύο είδη: DNA και RNA , αποτελούνται από νουκλεοτίδια

κάθε νουκλεοτίδιο αποτελείται από :

1. ένα σάκχαρο με πέντε C (δεοξυριβόζη ή ριβόζη)
2. ένα μόριο H_3PO_4
3. μία οργανική αζωτούχα βάση
(αδενίνη ,θυμίνη, γουανίνη, κυτοσίνη, ουρακίλη)

Λιπίδια: σώματα αδιάλυτα στο νερό , συνήθως εστέρες οργανικών ή ανόργανων οξέων με αλκοόλες (γλυκερόλη)

ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΙΧΝΟΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το νερό **βρίσκεται** στο **εξωτερικό** αλλά και στο **εσωτερικό** των κυττάρων (90%)

Η μελέτη του νερού είναι ουσιαστική επειδή:

1. Είναι **διαλύτης** όλων των βιολογικών υγρών (αίμα, ούρα κλπ)
2. Παίρνει μέρος σε διάφορες βιοχημικές αντιδράσεις (**υδρόλυση, εστεροποίηση** κλπ)
3. Είναι **σημαντικός παράγοντας** για τις ιδιότητες διαφόρων μακρομορίων, π.χ. πρωτεΐνες

Οι ξεχωριστές ιδιότητες του νερού οφείλονται στους **δεσμούς υδρογόνου**

Στους δεσμούς υδρογόνου οφείλονται και οι παρακάτω ιδιότητες του νερού

1. Το νερό έχει **άριστη διαλυτική ικανότητα** (μεγάλη σημασία για τη δράση των βιομορίων)
2. Το νερό έχει **μεγάλη επιφανειακή τάση** (μεγάλη σημασία στο σχηματισμό μεμβρανών και στη μετακίνηση του νερού)
3. Το νερό έχει **μεγάλη θερμοχωρητικότητα** (μεγάλη σημασία στη διατήρηση της θερμοκρασίας του κυττάρου.)

Επειδή μεγάλες μετακινήσεις νερού είναι επικίνδυνες για τη υγεία του ανθρώπου ο οργανισμός προσπαθεί να κρατήσει ένα **ισοζύγιο νερού**.

Η ισορροπία στο ισοζύγιο του νερού επιτυγχάνεται με :

1. **το αίσθημα της δίψας** (λήψη νερού)

λήψη γίνεται και μέσω **τροφών** ή μέσω **βιοχημικών αντιδράσεων** που δίνουν H_2O

2. **τη δράση των νεφρών**

3. **την εφίδρωση** αλλά και μέσω των **κοπράνων, εκπνεόμενο αέρα**

Μέσα στο νερό υπάρχουν διαλυμένα διάφορα **άλατα** όπως:

$NaCO_3$, $NaHPO_4$, $MgCl_2$, KCl , $NaCl$,

Ο ρόλος των αλάτων είναι:

1. συμμετέχουν στη **ρύθμιση του pH** και της **ωσμωτικής πίεσης**

2. λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία **μεταβίβασης νευρικών ερεθισμάτων**.

ΙΧΝΟΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στοιχεία των οποίων η σχετική συγκέντρωση στον οργανισμό είναι πολύ μικρή αλλά έχουν τεράστια σημασία.

Fe, Cu, Zn, Co, F, I.

ΣΙΔΗΡΟΣ (Fe) : 4 – 5 gr στον ανθρώπινο οργανισμό
το 75% συστατικό της αιμοσφαιρίνης
το υπόλοιπο βρίσκεται σε: κυτοχρώματα, φλαβοπρωτεΐνες, φερεδοξίνες

ΧΑΛΚΟΣ (Cu): Συστατικό διαφόρων ενζύμων, π.χ. οξειδάση του κυτοχρώματος
στο αίμα μεταφέρεται με τη πρωτεΐνη κερουλοπλασμίνη

ΨΕΥΔΑΡΓΥΡΟΣ (Zn): 2 - 4 gr στον ανθρώπινο οργανισμό.
κατανέμεται σε διάφορους ιστούς,
συστατικό ενζύμων ή σχετίζεται με τη λειτουργία τους

ΚΟΒΑΛΤΙΟ (Co) : Συστατικό της βιταμίνης B₁₂

ΦΘΟΡΙΟ (F) : Βοηθά την εναπόθεση αλάτων στα οστά

ΙΩΔΙΟ (I) : Χρήσιμο για τη σύνθεση ορμονών του θυρεοειδούς (θυροξίνης και τριϊώδοθυρονίνης)
Έλλειψή του προκαλεί βρογχοκήλη